

MICHEL COLLON KAZETARIA

Kosovotik etorri berria da Belgikako kazetaria telebistarako dokumental bat egiten ibili ondoren. Balkanetaz komunikabideek eskaintzen diguten informazio askoren manipulazioa salatu du Michel Collonek eta ezkutuko aldeak agertu dizkigu.

PABLO S. QUIZA

Edu Lartzainguren | HONDARRIBIA

Michel Collonen ahotsak ezin du hedabide nagusien abesbatza kantatu. Hauek eskaintzen diguten ikuspegiaren kontraste latza dira bere doinua eta hitzak. Hiru liburu argitaratu dizkion HIRU argitaletxeko Eva Foresten etxean hartu du atsedena eta elkarrizketa honetan Kosovon eta Jugoslavia ohian ikusi duenaz hitz egiten digu bestelako ikuspegia azalduz.

■ Zer nolako egoera aurkitu duzu Kosovon?

Egoera dramatikoa da. 250.000 serbiar bota dituzte Kosovotik. Gelditzen direnak ipar partean bizi dira eta hortik ere kanporatzen saiatzen ari da Kosovoren Askapenerako Armada. Enklabe hauek ghetto antzekoak dira, ez dago ateratzerik ez bada KFORen zaintzapean. Kosovoko bizitza publiko soziala eta kulturala estatu garbiaren printzipiopean dago. Horretan datza UCKren benetako egitasmoa, albaniarrei erreserbaturiko estatua antolatzea, alegia. Ez diete serbiarrei soilik erasotzen, baita beste nazionalitateko jendea ere, ijitoi kasu. Hauetako askok Serbia aldera jo du. Jugoslavia ohian gaur egun geratzen den estatu multietniko bakarra Serbia da.

■ Giza eskubideak bortxatzeagatik, ordea, serbiarrak salatu dituzte batez ere.

Egia da bonbardaketen lehenengo egunetan Serbiako Poliziak albaniarren kontrako hainbat krimen egin zituela. Gerraren hasieran Poliziaren asmoa erresistentzia suntsitzea eta populazioa ebakuatzea izan zen, albaniar gehienak UCKren aldekoak baitziren. Garai honetan krimenak izan ziren, bistan da hori. Baina ez zen genozidio edo garbiketa etnikorik izan.

■ Aldatu al da egoera Serbian Milosevicek hauteskundeak galdu ondoren?

Hauteskenden inguruan zera azpimarratuko nuke, boterera heldu den oposizioa Washingtonetik goitik-behera finantzaturiko oposizioa dela. OTPOR ikasleen mugimendua, adibidez, guri demokratiko eta jator-

tzat aurkezten diguten hori, CIAk formatu eta finantzatu du, bertako kide asko jakinaren gainean ez badaude ere. Lehen zatituta zegoen oposizioa, batu, antolatu eta dolarrez hornitu dute Estatu Batuek.

■ Abenduaren 23an Serbiako Legebiltzarrerako hauteskundeak izango dira. Zein da Milosevicen alderdiaren egoera?

Galduta ibili dira. Herritarrengandik urrundu egin dira. Ez dira populazioak duen ezinegonaz konturatu. Milosevicek eta Serbiako Alderdi Sozialistak huts handiak egin ditu. Jovanovic ministro ohiak esan zidanez beraien akats nagusia azpiegiturak berreraikitzen kontzentratu izana da eta ez herritarren egoera hobetzen. Komunikazio estilo harroa izan dute, «dena ongi egin dugu» esaten zuten.

■ Zalantzan jartzen dute Milosevicen lidergoa alderdian?

Batzuek hala egin dute. Bi zatiketa gertatu dira baina ez dute, nire ustez, etorkizunik. Diputatu izateko hauteskundeetara aurkeztuko da Milosevic eta aukeratu dutelakoan nago. Ez du egin, hala ere, egin beharreko autokritika. Ez ditu onartu egindako akatsak. Sinesgarritasuna berreskuratu nahi badu, onartu beharko ditu eta ezkerre-ekin beharko du Serbiako Alderdi Sozialistak. Hor dago gakoa, zeren eta litekeena da oso, alderdia berriz boterera heltzea. Lantegiak ixten badira, lanpostuak galtzen badira, hezkuntza eta osasuna garestitzen badira, orduan Kostunicak arazoak izango ditu. Albrightek Milosevic Hagako Epaitegira eraman nahi du bizpahiru urtean aldatibarik izan ez dezan.

GARBIKETA ETNIKOA

«Jugoslavia ohian geratzen den estatu multietniko bakarra Serbia da»

JUGOSLAVIA OHIA

«Alemaniak Jugoslavia apurtzea erabaki zuen, gero kolonizatzeke»

■ Serbiako legebiltzarrerako egingo diren hauteskundeak, Kosovon ere egingo al dira?

Ez, NATOK uko egin dio horri, Okupazioa legeztatzeke NBERen 244. ebazpenaren kontrako bada ere. Haren arabera, Kosovo Serbiaren zati bat da oraindik. Eskandaluzkoa da NATOK erabakiaren artikulatu batzuk, komeni zaizkionak, be-tearaztea eta beste batzuk, ber-riz, bortxatzea. Hauteskundeak ez egitea erabat ilegala da.

■ Djukanovicek Alemaniako markoa sartu du Montenegron, ekonomiaren hobe beharrez.

Hori, Bosnian eta Balkanetako beste toki batzuetan ere egin izan dute. Horixe baitzen asmoa. Azken hamar urteotan ikusi denez, Alemaniak Jugoslavia apurtzea erabaki zuen, herrialdea politikoki eta ekonomikoki kolonizatzeke. Markoa nagusitasun horren sinboloa da.

■ Montenegron erreferenduma izango da, nola aldatuko da Serbiarekiko harremana?

Zaila da esatea, zeren eta Estatu Batuek Montenegro independentziarantz bultzatuko baitute, Milosevic desorekatzen saiatzeko. Baina Montenegroko gehiengoak ez du Serbiarekiko etenik nahi, anai-arrebatzat baitituzte serbiarrak. Eta ekonomikoki erabat mendekoak dira Serbiarekiko. Djukanovic bere interes pertsonalak sustatu nahian dabil.

■ Hala ere, herriei erabakitzeko eskubidea onartu behar zaie.

Ezin duzu askapen nazionalaz hitz egin, zure mugimendua NATOk eta potentziek finantzatzen badute eta herria haien menpe geratzeko «askatzen» bada. Askapen mugimendu bakoitza aztertu behar da zilegi den ala ez esateko. Hitlerrek Kroaziaren independentzia eragin zuen diktadura faxista ezartzeko, serbiarrak eta ijitoak garbitzeko.

«Askapen mugimendu guztiak ez dira zilegi»